

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10SZa/11/2015
Identifikačné číslo spisu:	1015201351
Dátum vydania rozhodnutia:	18.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1015201351.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a z členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: E. Y., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Sýrska arabská republika, zastúpeného Mgr. Monikou Chaloupkovou, právničkou, Liga za ľudské práva, Štúrova 3, Bratislava, proti odporcovi: Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava, Hrobákova 44, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutiu odporcu č. PPZ-HCP-BA6-363-014/2015-AV zo dňa 23.07.2015, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/74/2015-38 zo dňa 20. augusta 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/74/2015-38 zo dňa 20. augusta 2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku tohto potvrdil rozhodnutie č. PPZ-HCP-BA6-363-014/2015-AV zo dňa 23.07.2015, ktorým odporca zaistil navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, dňom 23.07.2015, najviac do 23.01.2016 na účel výkonu administratívneho vyhostenia navrhovateľa a podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov umiestnil ho v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove.

V dôvodoch rozsudku uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie odporcu, pričom vychádzal z jednotlivých námietok uvedených v opravnom prostriedku navrhovateľa a dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie je vecne správne a navrhovateľom podané námietky proti nemu uvedené v jeho opravnom prostriedku nie sú dôvodné.

K odvolacej námietke týkajúcej sa neskúmania zdravotného stavu navrhovateľa, krajský súd uviedol, že správny orgán rozhodujúci o zaistení je povinný pri svojom rozhodovaní zaoberať sa a vziať do úvahy individuálne okolnosti týkajúce sa daného prípadu cudzinca a musí v takto zistených okolnostiach dospieť k záveru, že skutočne môže dôjsť k naplneniu účelu, ktorému má administratívne zaistenie slúžiť, teda niektorému z dôvodov uvedených v § 88 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov. To znamená, že správny orgán je pri rozhodovaní o zaistení cudzinca podľa tohto ustanovenia povinný prihliadať aj na zdravotný stav cudzinca, najmä z pohľadu, či tento ho nezaraďuje do kategórie zraniteľných osôb (§ 2 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov). Podľa ustanovenia § 2 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov zraniteľnou osobou je najmä maloletá osoba, osoba so zdravotným postihnutím, obeť obchodovania s ľuďmi, osoba staršia ako 65 rokov, tehotná žena, slobodný rodič s maloletým dieťaťom a osoba, ktorá bola vystavená mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia; v odôvodnených prípadoch možno za staršiu osobu považovať aj osobu mladšiu ako 65 rokov.

Zákon o pobyte cudzincov v ustanovení § 88 ods. 9 nevylučuje ani zaistenie takejto osoby, do úvahy však prichádza zaistenie len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas. Podmienkou je, že takéto skutočnosti, resp. prekážky zaistenia na maximálne možnú dobu zaistenia sú správneho orgánu v čase rozhodovania o zaistení zrejmé alebo známe, alebo vyšli v konaní najavo. Zo zápisnice o vyjadrení navrhovateľa zo dňa 23.07.2015 vyplýva, že navrhovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že má určité zdravotné problémy.

Zo zápisnice o podanom vyjadrení splnomocnenej osoby zo dňa 23.07.2015 vyplýva, že matka navrhovateľa splnomocnenej osobe povedala, že navrhovateľ bol viackrát hospitalizovaný, pretože sa opakovane pokúšal o samovraždu, avšak lekársku správu nemá. Taktiež trpel depresiami, pričom odvtedy, čo sa dostal do Nemecka sa mu tento stav zhoršil. Nevníma realitu, nie je spôsobilý odpovedať na otázky. V priebehu konania splnomocnená osoba predložila lekársku správu z psychiatrickej ambulancie MUDr. C. R. zo dňa 11.08.2015, v ktorej je uvedené, že veľmi pravdepodobne ide o psychotické ochorenie z okruhu schizofrénie. Po internom a neurologickom vyšetrení odporúča hospitalizovať navrhovateľa v PL Pezinku. Z uvedeného vyplýva, že ošetrojúci lekár z oblasti psychiatrie odporučil hospitalizáciu. V danej veci v prípade hospitalizácie navrhovateľa jeho zaistenie nekončí.

K námietke týkajúcej sa dĺžky doby zaistenia, krajský súd uviedol, že odporca dĺžku doby zaistenia stanovil na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 23.01.2016, pričom nejde o konkrétny dátum doby zaistenia ale o hraničný termín doby zaistenia. Navrhovateľ nie je držiteľom platného cestovného dokladu, na základe ktorého by mohol vycestovať. Pokiaľ by navrhovateľ vycestoval cez územie Českej republiky, bol by jeho pobyt taktiež neoprávnený. Cestou na územie Nemeckej spolkovej republiky by sa dopustil priestupkov.

Podľa názoru krajského súdu neobstojí navrhovateľova námietka o spoľahlivo nezistenom stave veci. Odporca riadne zistil skutkový stav, u navrhovateľa stále trvajú dôvody zaistenia. Navrhovateľovi bolo dňa 23.07.2015 vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení č. PPZ-HCP-BA6-363-009/2015-AV z dôvodu, že na území Slovenskej republiky má neoprávnený pobyt a v predmetnom rozhodnutí navrhovateľovi nebola určená lehota na vycestovanie. Podľa ust. § 84 ods. 1 písm. a) a d) zákona o pobyte cudzincov výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení, policajný útvar zabezpečí výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení, ak policajný útvar v rozhodnutí o administratívnom vyhostení neurčil lehotu na vycestovanie, a štátny príslušník tretej krajiny nemôže vycestovať, pretože nie je držiteľom platného cestovného dokladu, na základe ktorého je jeho vycestovanie možné.

Odporca podľa krajského súdu správne vychádzal z jemu dostupných informácií a tieto objektívne posúdil, posudzoval relevantnosť dôvodov na strane navrhovateľa v súvislosti so zaistením tejto osoby. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že povinnosť zistiť skutkový stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré navrhovateľ v priebehu správneho konania uviedol.

K ďalšej námietke týkajúcej sa konania vo veci administratívneho vyhostenia ako existencii prekážok, krajský súd uviedol, že tieto námietky nie sú predmetom tohto konania, teda konania vo veci zaistenia navrhovateľa.

Krajský súd poukázal na nevyhnutnosť zaistenia navrhovateľa z dôvodu, že navrhovateľ nie je držiteľom cestovného dokladu, resp. dokladu oprávňujúceho vycestovať z územia Slovenskej republiky. Výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení podľa § 84 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov

zabezpečí policajný útvar, ak štátny príslušník tretej krajiny nemôže vycestovať, pretože nemá platný cestovný doklad. Doba zaistenia je nevyhnutná, nakoľko odporca vykonáva úkony smerujúce k vyhosteniu navrhovateľa z územia Slovenskej republiky. Odporca v spolupráci s Útvaram policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov bude vykonávať všetky potrebné úkony smerujúce k vyhosteniu navrhovateľa z územia SR. V danom prípade ide o zabezpečenie cestovného dokladu, ako aj pokrytie nákladov na samotné vyhostenie, materiálne zabezpečenie a personálne zabezpečenie prepravy navrhovateľa. K výkonu administratívneho vyhostenia priamo slúži inštitút zaistenia cudzinca.

K návrhu na ustanovenie opatrovníka navrhovateľovi z dôvodu jeho zlého zdravotného stavu, krajský súd uviedol, že vzhľadom na doposiaľ nezrealizovanú odporúčanú hospitalizáciu navrhovateľa, ktorá by jednoznačne určila závažnosť ochorenia navrhovateľa a stanovila konkrétnu diagnózu, krajský súd nepovažoval za dôvodné za súčasného stavu ustanoviť navrhovateľovi opatrovníka.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd konštatoval, že preskúmané rozhodnutie odporcu, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, je plne v súlade so zákonom o pobyte cudzincov, ako aj správnym poriadkom. Odporca pred jeho vydaním riadne zistil skutkový stav (v súlade s § 32 ods. 1 Správneho poriadku), odôvodnenie rozhodnutia je dostatočné, zrozumiteľné obsahujúce všetky zákonom požadované náležitosti (§ 47 Správneho poriadku). Krajský súd vznesené námietky v opravnom prostriedku navrhovateľa vyhodnotil za nedôvodné a preskúmané rozhodnutie potvrdil.

II.

Zhrnutie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie. V dôvodoch odvolania uviedol, že nesúhlasí s rozsudkom krajského súdu, považuje ho za nesprávny z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a) zákona OSP s poukazom na § 221 ods. 1 písm. c) a písm. f) OSP a § 205 ods. 2 písm. d) a f) OSP, teda preto, že účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ poukázal na to, že ide už o druhé zaistenie, prvý raz odporca zaistil navrhovateľa dňa 26.04.2015 rozhodnutím č. p. PPZ-HCP-BA6-168-011/2015-AV podľa § 88 ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov (účel zabezpečenia prípravy a prevozu podľa tzv. Dublinského nariadenia do Rakúskej republiky), ktorým rozhodol aj o jeho umiestnení do Útvary policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov a ktorým stanovil dĺžku zaistenia do 26.07.2015. V konaní pred štátnymi orgánmi SR bolo podľa navrhovateľa nepochybne preukázané, že má v Nemeckej spolkovej republike udelenú doplnkovú ochranu a to už 09.07.2015. Poukázal na rozhodnutie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, migračný úrad, Pivonková ul. č. 6, 812 72 Bratislava, ČAS: MU-DS-212-10/2015-DŽ zo dňa 21.07.2015 o zastavení konania, z ktorého nepochybne vyplýva, že štátne orgány SR boli už 09.07.2015 informované, že navrhovateľ má udelenú doplnkovú ochranu v Nemeckej spolkovej republike. Navrhovateľ poukázal na to, že v konaní existujú a od začiatku existovali dôvodné pochybnosti o jeho duševnom stave a spôsobilosti samostatne konať.

Na podnet na uskutočnenie lekárskeho vyšetrenia za účelom zistenia spôsobilosti zaisteného na právne úkony vzhľadom na podozrenie, že navrhovateľ nie je spôsobilý chápať svoje konanie a trpí zrejme duševnou chorobou sa odporca do dnešného dňa nevysporiadal. Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že dňa 31.07.2015 podala nový podnet na zabezpečenie vyšetrenia u lekára z odboru psychiatrie do ÚPZC Medveďov. Na jej naliehanie sa lekárske vyšetrenie u lekára z odboru psychiatrie MUDr. C. R. uskutočnilo dňa 11.08.2015. V závere lekárskej správy z tohto vyšetrenia sa uvádza, že navrhovateľ veľmi pravdepodobne trpí na psychotické ochorenie z okruhu schizofrénie. Ošetrojúci lekár z odboru psychiatrie ďalej v odporúčení uviedol, že je potrebné navrhovateľa hospitalizovať v psychiatrickej liečebni v Pezinku. Dňa 31.08.2015 bol navrhovateľ prevezený do Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela v Pezinku.

K odvolaciemu dôvodu, že navrhovateľ ako účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený (§ 205 ods. 2 písm. a) OSP s poukazom na § 221 ods. 1 písm. c) OSP) a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f) OSP) splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že v opravnom prostriedku, navrhla vzhľadom na

dôvodné pochybnosti o duševnom stave navrhovateľa, aby rozhodol o ustanovení opatrovníka navrhovateľovi, keďže tento nie je schopný samostatne s právnymi účinkami konať.

S takýmto návrhom sa obrátila aj na odporcu ešte pred vydaním predmetného rozhodnutia o zaistení a to konkrétne dňa 21.07.2015, aby ma ustanovil v konaní s navrhovateľom za jeho opatrovníčku podľa Správneho poriadku.

Odporca sa ani s týmto návrhom do dnešného dňa nevysporiadal. Má za to, že odporca v čase vydania napadnutého rozhodnutia, dokonca ešte v čase pred vydaním tohto rozhodnutia, mal informácie (resp. mal mať informácie) o zlom duševnom stave účastníka konania a to z viacerých zdrojov. Skutočnosť, že odporca pri konaní a rozhodovaní hrubým spôsobom odignoroval zlý zdravotný stav navrhovateľa, neuskutočnil jeho lekárske vyšetrenie a neustanovil mu v konaní opatrovníka, je možné považovať za konanie v rozpore s čl. 3 Európskeho Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd (zákaz mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania).

Keďže sa odporca v konaní o zaistení navrhovateľa nezaoberal navrhovateľovou potrebou ustanovenia mu opatrovníka, čo predstavuje vadu v konaní, ktorá spôsobuje nezákonnosť konania odporcu vo vzťahu k navrhovateľovi ako aj nezákonnosť vydaného rozhodnutia a predstavuje samotný dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu, obrátil sa s návrhom na ustanovenie opatrovníka navrhovateľovi na krajský súd

Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že keďže nemala vedomosť o inej osobe, ktorá by sa o navrhovateľa zaujímala, navrhla krajskému súdu, aby ako opatrovníčku ustanovil ju, keďže má záujem navrhovateľovi pomôcť, nie je v konflikte záujmov, z opatrovníctva nebudem mať žiaden finančný ani majetkový alebo iný prospech a má právnické vzdelanie. S navrhovateľom je spôsobilá komunikovať v jeho rodnom jazyku a tiež je v pravidelnom kontakte s jeho matkou, ktorá sama súhlasí s jej prípadným ustanovením za navrhovateľovho opatrovníka.

Ako druhú možnosť ustanovenia za opatrovníka uviedla možnosť ustanoviť Ligu za ľudské práva, o.z., ako právnickú osobu.

Na jej opakované naliehanie sa uskutočnilo dňa 11.08.2015 lekárske vyšetrenie u lekára z odboru psychiatrie MUDr. C. R.. Kópiu lekárskej správy z tohto vyšetrenia predložila krajskému súdu dňa 13.08.2015. Táto lekárska správa preukazuje dôvodnosť pochybností o pretrvávajúcom zlom zdravotnom stave navrhovateľa, ktorý spôsobuje, že nie je schopný samostatne konať a rozpoznať následky svojho konania. V tejto správe sa uvádza, že navrhovateľ veľmi pravdepodobne trpí na psychotické ochorenie z okruhu schizofrénie a je potrebná jeho hospitalizácia v PL Pezinok. Presné diagnostikovanie konkrétneho duševnej poruchy nie je možné na základe jednorazového vyšetrenia, na základe čoho ošetrojúci lekár z odboru psychiatrie v lekárskej správe použil slovné spojenie, že sa „veľmi pravdepodobne“ jedná o psychotické ochorenie z okruhu schizofrénie.

Z týchto dôvodov bolo podľa právnej zástupkyne navrhovateľa dostatočne preukázané, že je nevyhnutné, aby bol navrhovateľovi ustanovený opatrovník, ktorý by riadnym spôsobom konal v najlepšom záujme navrhovateľa.

Krajský súd však v rozsudku uviedol, že k návrhu na ustanovenie opatrovníka navrhovateľovi z dôvodu jeho zlého zdravotného stavu, je potrebné uviesť, že na doposiaľ nezrealizovanú odporúčanú hospitalizáciu navrhovateľa, ktorá by jednoznačne určila závažnosť ochorenia navrhovateľa a stanovila konkrétnu diagnózu, súd nepovažoval za dôvodné za súčasného stavu ustanoviť navrhovateľovi opatrovníka.

Podľa splnomocnenej zástupkyne s týmto názorom krajského súdu sa nie je možné stotožniť, pretože krajský súd mal už v čase rozhodovania dostatok indícií, ktoré svedčali o tom, že navrhovateľ nie je spôsobilý samostatne konať.

Dôvod pre ustanovenie opatrovníka je daný aj v prípade, ak sa jedná o účastníka súdneho konania, ktorý je postihnutý duševnou poruchou (§ 29 ods. 2 O.s.p.).

Podľa splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa bolo jednoznačne preukázané, že navrhovateľ trpí duševnou poruchou. Z vyššie uvedeného možno vyvodiť záver, že navrhovateľ nemá a ani nemal procesnú spôsobilosť v čase rozhodovania krajského súdu a bolo povinnosťou krajského súdu túto prekážku v konaní odstrániť inštitútom zastúpenia účastníkov na základe rozhodnutia súdu podľa § 29 ods. 2 OSP. Skutočnosť, že krajský súd navrhovateľovi opatrovníka v konaní neustanovil je podľa splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacím súdom podľa § 221 ods. 1 písm. c) OSP ako aj podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP.

Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa ďalej uviedla, že v opravnom prostriedku namietala, že odporca prípad navrhovateľa nesprávne právne posúdil, pretože navrhovateľ mal byť jednoznačne vyhodnotený ako zraniteľná osoba a vzhľadom na to sa s ním malo aj v konaní o zaistení konať.

Trvala na tom, že v správnom konaní mal odporca dostatok informácií, ktoré ho mali viesť k tomu, aby preskúmal a vyhodnotil, či je navrhovateľ zraniteľnou osobou, taktiež trvala na skutočnosti, že odporca bol povinný hľadiť na osobu navrhovateľa ako na zraniteľnú osobu podľa zákona o pobyte cudzincov. V prípade navrhovateľa prichádza do úvahy zraniteľnosť z dôvodu zdravotného postihnutia (duševná choroba), ale aj dôvody spojené s násilím alebo prekonaním traumy. Dôkazy, ktoré mal odporca v čase konania k dispozícii, jednoznačne preukazovali, že mu bola udelená doplnková ochrana a tiež, že pochádza zo Sýrie. Je teda viac ako pravdepodobné, že navrhovateľ dostal v Nemecku doplnkovú ochranu ako vojnový utečenec zo Sýrie, pričom vojenský konflikt sám o sebe je pre každého civilistu nevyhnutne traumatickým zážitkom. Vzhľadom na uvedené sa mal správny orgán v konaní zaoberať práve otázkou, či z dôvodu týchto skutočností, ktoré boli v danom čase preukázané, je navrhovateľ zraniteľnou osobou, k čomu ale nedošlo.

Keďže naďalej trvá na tom, že navrhovateľa je nutné v zmysle § 2 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov považovať za zraniteľnú osobu a v súlade s tým s ním aj konať, má za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a svojím postupom odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom. Tieto skutočnosti sú dôvodom pre zrušenie predmetného rozhodnutia krajského súdu.

Odporca mal navrhovateľa posúdiť ako zraniteľnú osobu a podľa toho postupovať aj pri určovaní lehoty zaistenia. Aj keď zákon používa termín predĺženie lehoty zaistenia a v prípade navrhovateľa došlo k novému zaisteniu, mám za to, že úmyslom zákonodarcu bola zvýšená ochrana zraniteľných osôb, ktoré by nemali byť fakticky zaistené na viac ako 6 mesiacov. Navrhovateľ už bol zaistený od 26.04.2015 do 23.07.2015, teda 3 mesiace a 23.07.2015 odporca vydal nové rozhodnutie o zaistení, so stanovením dĺžky zaistenia na 6 mesiacov. Dokopy by tak navrhovateľ mohol byť obmedzený na osobnej slobode až 9 mesiacov ako zraniteľná osoba, čo je v rozpore so zákonom o pobyte cudzincov a v žiadnom prípade nezodpovedá zásade nevyhnutnosti a primeranosti.

Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa poukázala na to, že zákon o pobyte cudzincov poskytuje zraniteľným osobám a ich záujmom osobitnú ochranu aj pokiaľ ide o uplatnenie zaistenia, ktoré má nastať len v naozaj nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas.

Poukázala tiež na to, že účastník konania je držiteľom povolenia na pobyt na území Nemecka ako osoba, ktorej bola priznaná doplnková ochrana a je držiteľom cestovného dokladu, ktorý však nemá pri sebe k dispozícii. Kópiu teraz už neplatného dokladu o pobyte mal správny orgán k dispozícii a kópiu platného cestovného dokladu predložila správnomu orgánu ešte pred vydaním rozhodnutia. To, že tieto doklady nemá pri sebe a že sa ocitol na území SR bez toho, aby si tejto skutočnosti bol vedomý, je možné pripísať jeho zlému duševnému stavu. Totožnosť navrhovateľa však nie je sporná a skutočnosť, že má v Nemecku doplnkovú ochranu potvrdili aj nemecké štátne orgány.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti má za to, že v tejto situácii je uloženie zaistenia na 6 mesiacov skutočne neprimeraná doba.

Podľa splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa dĺžka zaistenia je neprimeraná situácii navrhovateľa aj v prípade, ak by tento nebol vyhodnotený ako zraniteľná osoba, pretože, ako uviedla, jeho totožnosť ani právny status nie je spochybnený a mal by prebehnúť jeho rýchly návrat do Nemecka, kde postačuje komunikácia s veľvyslanectvom, ktoré by malo vystaviť príslušný cestovný doklad.

Účel zaistenia a riziko úteku:

Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa ďalej uviedla, že v opravnom prostriedku namietala skutočnosť nesprávneho posúdenia a nedostatočného odôvodnenia existencie účelu zaistenia odporcom. Odporca sa odvolával na existenciu rozhodnutia o administratívnom vyhostení, na neoprávnený pobyt navrhovateľa, na údajné riziko úteku navrhovateľa s poukazom na jeho osobu a zdravotný stav. Odporca dokonca v rozhodnutí o zaistení poukázal na to, že navrhovateľ z dôvodu jeho zlého duševného stavu predstavuje riziko pre seba ako aj pre spoločnosť, čoho je dôkazom, že sa v minulosti pokúšal o samovraždu a taktiež že navrhovateľ nie je sám schopný vycestovať na územie Nemeckej spolkovej republiky.

Vo vzťahu k týmto dôvodom uviedla, že odporca účelovo a nesprávne vyložil § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov (neoprávnený pobyt navrhovateľa na území SR), vzhľadom na okolnosti opätovného zaistenia navrhovateľa, ktoré opísala v opravnom prostriedku pred krajským súdom. V tejto

súvislosti uviedla, že navrhovateľ reálne nemal zo strany odporcu ani len možnosť legalizovať si pobyt na Slovensku napríklad podaním žiadosti o tolerovaný pobyt, pretože mal po prepustení presne 5 minút na legalizáciu pobytu, čo samozrejme nie je reálnou a účinnou možnosťou, aby mohol naplniť svoje zákonné povinnosti. Z uvedeného dôvodu nie je teda možné, aby mu odporca vyčítal, že mal v čase údajného „spozorovania“ neoprávnený pobyt v SR, keďže nemal reálnu možnosť si tento legalizovať.

V spojitosti s tým možnosť, že sa navrhovateľ pravdepodobne zdržiava na území Slovenskej republiky dlhšiu dobu ako 90 dní v priebehu akéhokoľvek 180-dňového obdobia mu nie je možné ukladať za vinu, keďže bol v tomto čase zaistený. Pobyt navrhovateľa na území Slovenskej republiky je preukázané zdokumentovaný až od 26.04.2015, kedy bolo účastníkovi konania vydané rozhodnutie o zaistení a umiestnení v ÚPZC Medveďov.

Účastník konania je držiteľom teraz už neplatného povolenia na pobyt a tiež platného cestovného dokladu, ktoré však nemá pri sebe k dispozícii. Kópiu povolenia na pobyt mal správny orgán k dispozícii a kópiu platného cestovného dokladu som predložila správnomu orgánu ešte pred vydaním rozhodnutia. To, že tieto doklady nemá pri sebe a že sa ocitol na území SR je možné pripísať jeho duševnému stavu.

Vo vzťahu k odporcovmu vyjadreniu, že zlý duševný stav navrhovateľa predstavuje riziko pre neho aj pre spoločnosť a že nie je schopný sám vycestovať bezpečne do Nemecka a že jeho vyhostenie nie je možné vykonať iným spôsobom ako zo zaistenia argumentovala, že každé zaistenie a pozbavenie osobnej slobody formou zaistenia musí vždy sledovať určitý cieľ a existencia rozhodnutia o administratívnom vyhostení samostatne nie je dôvodom na zaistenie.

Preto v prípade navrhovateľa dôvod na zaistenie nie je daný a aj údajné riziko úteku je nesprávne posúdené, keďže odporca nesprávne vyhodnotil zlý duševný stav navrhovateľa, keďže tento nepriaznivý duševný stav vyhodnotil ako skutočnosť svedčiacu v neprospech navrhovateľa a nie ako skutočnosť súvisiacu s jeho zraniteľnosťou, ktorá si vyžaduje osobitnú starostlivosť a prístup. V tomto smere doplnila, že ide o absolútne účelové zneužitie situácie navrhovateľa zo strany odporcu, ktorý zjavne využil informácie o zlom stave navrhovateľa na zdôvodnenie rizika úteku a účelu zaistenia. Tieto odporcove tvrdenia sú tiež v zjavnom rozpore s jeho tvrdeniami vo vyjadrení zo dňa 10.8.2015, že nemá k dispozícii žiadne relevantné informácie svedčiace o zlom duševnom stave navrhovateľa a o tom, že ide o zraniteľnú osobu.

Krajský súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď vyslovil názor, že odporca riadne zistil skutočný stav veci a u navrhovateľa trvajú dôvody na zaistenie. Taktiež nesprávne právne vec posúdil, pretože samotná existencia rozhodnutia o administratívnom vyhostení nie je dôvodom na zaistenie, keďže zaistenie musí vždy sledovať určitý účel. V prípade navrhovateľa má za to, že tento účel nie je daný a už vôbec nemôže byť zo strany odporcu prezentovaný ako dôsledok zlého zdravotného stavu navrhovateľa. Dôsledkom zlého zdravotného stavu mohlo byť len zabezpečenie okamžitého vyšetrenia navrhovateľa za prítomnosti riadneho tlmočníka a jeho bezodkladná liečba a hospitalizácia, k čomu ale v ÚPZC preukázateľne počas mesiacov zaistenia navrhovateľa nedošlo a došlo k tomu až od 11.08.2015 na jej opakované naliehanie. Zo všetkých uvedených dôvodov preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením rozhodol o ustanovení opatrovníka navrhovateľovi a aby po preskúmaní odvolania rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec vracia odporcovi na ďalšie konanie. Súčasne navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky nariadil bezodkladné prepustenie navrhovateľa zo zaistenia.

II.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

K odvolaniu navrhovateľa sa odporca vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Odporca uviedol, že zaistil navrhovateľa na účel výkonu administratívneho vyhostenia a následne ho umiestnil do Útvary policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov napadnutým rozhodnutím o zaistení.

Po opätovnom preskúmaní všetkých dostupných dôkazov odporca konštatoval, že je plne v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, v danom prípade s ustanovením § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov.

K žiadosti o ustanovenie opatrovníka navrhovateľovi z dôvodu jeho psychického stavu odporca poukázal na stanovisko Oddelenia cudzineckej polície PZ Bratislava, že sa k uvedenej veci nebude vyjadrovať

nakolko sa nejedná o samotný opravný prostriedok. Napriek tomu je ale podľa odporcu nutné podotknúť, že napriek žiadosti o ustanovenie opatrovníka navrhovateľ mal ustanovenú splnomocnenú osobu, ktorá plne konala v jeho mene. Ak je podľa splnomocnenej osoby Mgr. Moniky Chaloupkovej, navrhovateľ osobou nespôsobilou na právne úkony, tak potom by ani ona sama nemohla byť stanovená za splnomocnenú osobu a nemohla konať v jeho mene. Inak je možné považovať tvrdenie splnomocnenej osoby za účelové z dôvodu, že uznáva nesvojprávnosť navrhovateľa len pri vykonávaní právnych úkonov iných subjektov ako je ona sama. Napriek opätovným tvrdeniam splnomocnenej osoby nebola Oddeleniu cudzineckej polície PZ Bratislava doteraz doručená žiadna lekárska správa preukázateľne potvrdzujúca jej vyjadrenia. Pozbavenie svojprávnosti je jedným z najväčších zásahov do práv navrhovateľa a podľa Oddelenia cudzineckej polície PZ Bratislava je nutné k takémuto kroku pristúpiť výhradne až po dôkladnom uvážení opierajúcom sa o lekárske vyšetrenia jednoznačne konštatujúce, že navrhovateľ je skutočne osobou, ktorá nie je spôsobilá na právne úkony a nie lekárskou správou, podľa ktorej navrhovateľ len pravdepodobne trpí na psychotické ochorenie.

K námietke navrhovateľa, že odporca nepostupoval správne, nakolko navrhovateľovi počas konania neustanovil opatrovníka a nezaoberal sa jeho duševným a psychickým stavom odporca uviedol, že má za to, že navrhovateľ je riadne spôsobilý na právne úkony, ako aj konať sám za seba.

Splnomocnená osoba opäť poukazuje iba na úkony vykonané odporcom, pričom je nutné poukázať, že aj splnomocnenie jej osoby navrhovateľom, tiež možno považovať za právny úkon nesúci určité následky a prečo splnomocnená osoba nepoukáže v prvom rade na tento úkon. Navrhovateľ zároveň bol umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove, kde má zabezpečenú zdravotnú starostlivosť, ktorú by za iných okolností zabezpečenú nemal. V prípade ak by navrhovateľ nebol zaistený je možno predpokladať, že tomuto nebude poskytnutá zdravotná starostlivosť nakolko toto je podmienené poistením v zdravotnej poisťovni.

V žiadnom prípade ale nie je možné tvrdiť, že k zaisteniu navrhovateľa došlo za účelom poskytnutia mu zdravotnej starostlivosti. Odporca do dnešného dňa neobdržal relevantnú informáciu, na základe ktorej by bolo nutné navrhovateľovi ustanoviť opatrovníka, poprípade hľadiť na túto osobu ako na osobu zraniteľnú v zmysle zákona o pobyte cudzincov. Navrhovateľ v súčasnej dobe nie je umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove, ale v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela v Pezinku.

V súvislosti s umiestnením navrhovateľa v predmetnom zariadení poukázal na skutočnosť, že tvrdenie splnomocnenej osoby uvedené v opravnom prostriedku, že k hospitalizácii navrhovateľa došlo výhradne na jej podnet je podľa odporcu nepravdivé a navrhovateľ bol hospitalizovaný policajtní Útvary policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela v Pezinku, výhradne po zvážení zdravotného stavu navrhovateľa odporcom.

K námietke týkajúcej sa dĺžky zaistenia odporca uviedol, že v prípade účastníka konania stanovil odporca dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 23.01.2016.

V danom prípade sa nejedná o konkrétny dátum doby zaistenia, ale ide o hraničný termín doby zaistenia, pričom ako je v samotnom napadnutom rozhodnutí uvedené dĺžka doby zaistenia, bude na čas nevyhnutne potrebný. Taktiež odporca má povinnosť podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov po celý čas doby zaistenia skúmať, či trvá účel zaistenia z čoho je povinnosť priamo na pleciach odporcu, aby po celý čas zaistenia skúmal, či účel zaistenia trvá. Splnomocnená osoba danými vyjadreniami má snahu docieľiť, aby odporca v prípade zaistenia vydával väčšie množstvo rozhodnutí o zaistení, pričom ona by voči každému mala možnosť spracovať opravný prostriedok, ktorým by náležité čerpala finančné prostriedky. Takéto konanie by viedlo k nadmernému zaťažovaniu správnych orgánov ako aj súdov, ktoré rozhodujú v danej veci. Zákonodarca myslel aj na túto alternatívu a z uvedeného dôvodu aplikoval ustanovenie § 90 ods. 1 písm. d) do zákona o pobyte cudzincov. Následné konanie jednoznačne preukázalo oprávnenosť tvrdení Oddelenia cudzineckej polície vo vzťahu k dĺžke zaistenia, keďže v súčasnej dobe navrhovateľ napriek stanovenej dobe sa v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove nenachádza. Je teda podľa odporcu preukázané, že bolo postupované v súlade so zákonom v danom prípade s ustanovením § 90 ods. 1 písm. d) do zákona o pobyte cudzincov. K námietke týkajúcej sa dôvodov neoprávneného pobytu navrhovateľa na území Slovenskej republiky odporca uviedol, že tieto vyjadrenia sa týkajú konania vo veci administratívneho vyhostenia a nie veci zaistenia.

Odporca v tejto súvislosti uviedol, že navrhovateľ nedisponuje cestovným dokladom, ani dokladom

totožnosti z čoho je zrejmé, že účastník konania nemôže svojvoľne prekračovať štátne hranice schengenského priestoru. Sám navrhovateľ keby vycestoval z územia Slovenskej republiky do Nemeckej spolkovej republiky je zrejmé, že by cestoval cez územie Českej republiky, kde by bol taktiež jeho pobyt neoprávnený. Samotnou cestou na územie Nemeckej spolkovej republiky by sa navrhovateľ dopustil spáchania viacerých priestupkov popri prípade trestných činov v schengenskom priestore. Z uvedeného je zrejmé, že odporca má za to, že vyhostenie navrhovateľa nie je možné vykonať iným spôsob ako zo zaistenia.

Na základe vyššie uvedeného odporca považuje rozsudok krajského súdu za vecne správny a preto navrhol, aby ho odvolací súd potvrdil.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Odporca rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA6-363-014/2015-AV zo dňa 23.07.2015 podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov zaistil navrhovateľa dňom 23.07.2015 na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 23.01.2016 a podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov ho umiestnil v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, a to na účel výkonu rozhodnutia o administratívnom vyhostení vydaného dňa 23.07.2015 Oddelením cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava pod číslom PPZ-HCP-BA6-363-009/2015-AV.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ bol dňa 23.07.2015 v čase o 10.35 hod. spozorovaný hliadkou Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava v obci Medveďov ako s okolím komunikuje cudzím jazykom.

Bol vyzvaný v zmysle § 75 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov k preukázaniu svojej totožnosti a oprávnenia pobytu na území Slovenskej republiky. Uviedol, že sa volá E. Y., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Sýria, a viac s hliadkou odmietol komunikovať. Lustráciou bolo zistené, že navrhovateľ bol na území Slovenskej republiky zaistený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov na účel výkonu prevozu podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013, pričom navrhovateľ bol dňa 23.07.2015 o 10:30 hod. prepustený z dôvodu, že má od 31.01.2015 udelenú doplnkovú ochranu na území Nemeckej spolkovej republiky. Z dôvodu, že navrhovateľ nie je držiteľom žiadneho platného cestovného dokladu a je predpoklad, že sa na území Slovenskej republiky zdržiava viac ako tri mesiace, vzniklo podozrenie, že má na území Slovenskej republiky neoprávnený pobyt a preto bol v čase o 10:50 hod. predvedený podľa § 79 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov v súvislosti s konaním o administratívnom vyhostení na správny orgán.

Navrhovateľovi bolo dňa 23.07.2015 podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení č. PPZ-HCP-BA6-363-009/2015-AV z dôvodu, že navrhovateľ má na území Slovenskej republiky neoprávnený pobyt, pričom v tomto rozhodnutí nebola navrhovateľovi určená lehota na vycestovanie z dôvodu, že v prípade navrhovateľa možno predpokladať, že navrhovateľ ujde alebo bude iným spôsobom mariť alebo sťažovať výkon rozhodnutia, ako aj z dôvodu, že nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť. Navrhovateľ nie je držiteľom platného cestovného dokladu, na základe ktorého by jeho vycestovanie bolo možné.

Odporca v rozhodnutí uviedol, že v súlade s § 89 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov považuje v prípade navrhovateľa vysokú mieru ohrozenia účelu zaistenia navrhovateľa, ktorým je jeho administratívne vyhostenie na územie Nemeckej spolkovej republiky.

Odporca uviedol, že navrhovateľ nie je schopný sám bezpečne vycestovať na územie Nemeckej spolkovej republiky a navrhovateľ z dôvodu jeho zlého duševného stavu predstavuje riziko pre seba, ako aj pre spoločnosť, čoho dôkazom je, že sa v minulosti opakovane pokúšal o samovraždu. Navrhovateľ nevie preukázať zabezpečené ubytovanie na území Slovenskej republiky, a nedisponuje finančnými prostriedkami potrebnými na jeho záruku podľa § 89 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov.

Odporca uviedol, že podľa ustanovenia § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov, ustanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 23.01.2016. Dobu zaistenia stanovil po dôkladnom vyhodnotení osoby navrhovateľa. Poukázal na to, že dĺžka zaistenia závisí od komunikácie medzi štátnymi orgánmi Slovenskej republiky a ostatnými štátmi, ktorých sa nútený návrat navrhovateľa týka ako aj vybavenie všetkých náležitostí potrebných na riadne dodržanie postupu, ktoré upravujú

medzinárodné dohody, ktorými sú dotknuté krajiny signátormi. Záverom odporca uviedol, že zaistenie navrhovateľa je plne v súlade s článkom 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18. septembra 2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či odvolacie námietky odporcu sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 OSP sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov“. Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 OSP).

Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona číslo 404/2011 Z. z. policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu jeho administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 veta prvá zákona číslo 404/2011 Z. z. štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov.

Námietku navrhovateľa, že účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú.

Z obsahu pripojeného spisu je zrejmé, že odporca už v konaní o zaistení navrhovateľa konal s navrhovateľom ustanovenou zástupkyňou Mgr. Monikou Chaloupkovou - pracovníčkou Ligy za ľudské práva, ktorú si za svoju zástupkyňu splnomocnil v zápisnici o podaní vyjadrenia č. PPZ-HCP-BA6-363-006/2015-Av dňa 23.07.2015. Zo zápisnice o podaní vyjadrenia č. PPZ-HCP-BA6-363-007/2015-Av zo dňa 23.07.2015 vyplýva, že splnomocnená zástupkyňa sa dňa 23.07.2015 sa dostavila na OCP PZ Bratislava za účelom podania vyjadrenia v ktorom uviedla, že navrhovateľ bol viackrát hospitalizovaný, pretože sa pokúšal o samovraždu, pričom nemá lekársku správu. Tiež uviedla, že navrhovateľ trpel depresiami, pričom odvtedy, čo sa dostal do Nemecka sa mu tento stav zhoršil. Uviedla, že navrhovateľovi bol udelený azyl z humanitných dôvodov.

Nesúhlasila so zaistením navrhovateľa, nakoľko mu bol udelený pobyt na území Nemecka. A má právo sa zdržiavať na území SR po dobu 90 dní. Pripustila, že navrhovateľ sa zdržiava na území SR dlhšie, avšak nie z vlastnej vôle.

Z obsahu spisu ďalej vyplynulo, že navrhovateľ bol rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA6-363-009/2015-AV dňa 23.07.2015 administratívne vyhostený na územie Nemeckej spolkovej republiky a zároveň mu bol uložený zákaz vstupu na územie SR na dobu 5 rokov.

V konaní o administratívnom vyhostení bol navrhovateľ rovnako zastúpený splnomocnenou zástupkyňou Mgr. Monikou Chaloupkovou - pracovníčkou Ligy za ľudské práva.

Z uvedeného je zrejmé, že správny orgán vo veci zaistenia (rovnako tak aj vo veci administratívneho vyhostenia) konal s navrhovateľom splnomocnenou zástupkyňou.

Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa podala proti rozhodnutiu o zaistení opravný prostriedok a z obsahu spisu krajského súdu vyplýva, že krajský súd vo veci prieskumu zákonnosti rozhodnutia o zaistení navrhovateľa nariadil pojednávanie na deň 20.08.2015 a konal so splnomocnenou zástupkyňou navrhovateľa, ktorej rozhodnutie súdu aj doručil.

Krajský súd sa podrobne zaoberal všetkými námietkami splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa, s ich vyhodnotením zo strany krajského súdu sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, tieto neboli ani podľa odvolacieho súdu spôsobilé spochybníť zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu o zaistení navrhovateľa.

Námietku navrhovateľa, že účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú a to z nasledujúceho dôvodu.

Podľa § 29 ods. 1 OSP ak nie je zastúpený ten, kto nemôže pred súdom samostatne konať, súd ustanoví mu opatrovníka, ak je tu nebezpečenstvo z omeškania. Rovnako sa postupuje, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

Podľa § 29 ods. 2 OSP pokiaľ neurobí iné opatrenia, môže súd ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať.

V tejto súvislosti však je potrebné zdôrazniť, že ustanovenie opatrovníka podľa citovaného ustanovenia § 29 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku prichádza do úvahy síce pri duševnej poruche prechodného charakteru, v dôsledku ktorej nedochádza k pozbaveniu alebo obmedzeniu spôsobilosti daného účastníka konania na právne úkony, avšak v danom prípade preukázateľne krajský súd konal vo veci so splnomocnenou zástupkyňou navrhovateľa, pracovníčkou Ligy za ľudské práva, teda s fyzickou osobou, ktorá má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v odbore právo a ktorá záujmy navrhovateľa hájila kvalifikovaným spôsobom nielen v správnom konaní, ale aj v súdnom konaní a preto nebol podľa odvolacieho súdu dôvod na ustanovenie opatrovníka- osoby, ktorá nemá žiadnu právnu kvalifikáciu, resp. nebol dôvod ustanoviť za opatrovníka samotnú zástupkyňu, pretože by šlo len o formálny postup, ktorý by sa v kvalite zastúpenia ani v rozsahu procesného zastúpenia navrhovateľa nijako nepremietol.

Ústava SR vo svojom ustanovení čl. 47 ods. 2 však taktiež uvádza, že „každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy o začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom“. V zmysle tohto ustanovenia má každý právo požadovať, aby mu bola poskytnutá kvalifikovaná právna pomoc pri riešení jeho problému v konaní pred súdom.

Prejavom tohto práva na právnu pomoc v súdnom konaní je aj možnosť nechať sa v tomto konaní zastúpiť inou osobou. Podľa ustanovenia § 24 zákona OSP sa každý účastník občianskeho súdneho konania môže v tomto súdnom konaní nechať zastúpiť inou osobou - zástupcom.

Postavenie splnomocneného zástupcu podľa § 24 OSP a súdom ustanoveného opatrovníka podľa § 29 ods.2 OSP z hľadiska rozsahu ich procesných práv je prakticky identické a preto, pokiaľ krajský súd návrhu splnomocnenej zástupkyne na ustanovenie opatrovníka, za ktorého navrhla ustanoviť seba, resp. Ligu za ľudské práva, ktorou je pracovníčkou nevyhovelo, nepochybil, pretože nijako tým neukrátil navrhovateľa na jeho právach.

Rovnako tak odvolací súd nepovažoval za vadu konania, keď správny orgán neustanovil navrhovateľovi v administratívnom konaní opatrovníka, pretože z ustanovenia § 16 ods. 2 Správneho poriadku vyplýva, že správny orgán ustanoví opatrovníka účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy alebo ktorému sa nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine a ktorý si neustanovil zástupcu, ako aj účastníkovi konania, ktorý je postihnutý duševnou alebo inou poruchou, pre ktorú nemôže konať, a nemá zákonného zástupcu.

Podmienkou ustanovenia opatrovníka správnym orgánom je, že si ho sám účastník neustanovil, čo však nebol prípad navrhovateľa, nakoľko ako z obsahu spisu vyplynulo, v konaní o zaistení navrhovateľa si navrhovateľ zvolil splnomocnenú zástupkyňu Mgr. Moniku Chaloupkovú - pracovníčku Ligy za ľudské práva, s ktorou správny orgán aj konal.

Krajský súd sa námietkami navrhovateľa podrobne zaoberal, tie tvorili predmet preskúmvacieho súdneho konania a preto odvoláciu námietku, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú.

Z rovnakého dôvodu nebolo podľa odvolacieho súdu účelné, aby mu tento v zmysle návrhu

splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa ustanovil opatrovníka pre odvolacie konanie.

K námietke splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, považuje odvolací súd za dôležité uviesť, že uvedenú námietku navrhovateľ bližšie nešpecifikoval v konaní pred odvolacím súdom.

Zo samotnej podstaty preskúmavacieho súdneho konania, ktoré smeruje k prieskumu správneho konania vyplýva, že administratívny spis je obrazom a výsledkom správneho konania, pretože dokladá jeho priebeh a skutkový stav, ktorý tu bol v dobe rozhodovania správneho orgánu. Zásadne pritom platí, že skutkové dôvody, o ktoré sa opiera správne rozhodnutie, musia byť podložené obsahom administratívneho spisu - v opačnom prípade by bolo správne rozhodnutie, ktoré vzišlo za takéhoto konania nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov. Ďalšie zisťovanie skutkového stavu veci až v konaní pred súdom nie je vylúčené (§ 250i ods.1 OSP), pretože súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Pokiaľ však krajský súd vychádzal pri rozhodovaní iba z obsahu administratívneho spisu, nemožno takémuto postupu principiálne nič vytknúť. Navyiac navrhovateľ ani v odvolaní proti rozsudku krajského súdu nespresnil aké dôkazy mali byť krajským súdom k lepšiemu zisteniu skutkového stavu veci vykonané, a preto za tejto situácie je možné takúto argumentáciu odmietnuť ako bezpredmetnú.

Námietky týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia v nadväznosti na namietanú zraniteľnosť osoby navrhovateľa, na ktorú správny orgán neprihliadol vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné.

Z rozhodnutia odporcu je zrejmé, že v čase rozhodnutia odporca nedisponoval žiadnou relevantnou lekárskou správou, ktorá by prítomnosť duševnej poruchy u navrhovateľa konštatovala, jeho stav preto nevyhodnotil ako taký, pre ktorý by bolo možné na navrhovateľa hľadieť ako na zraniteľnú osobu a tak s ňou aj konať, v dôvodoch rozhodnutia však uviedol, že navrhovateľ nie je schopný sám vycestovať bezpečne do Nemecka a že z dôvodu jeho zlého duševného stavu predstavuje riziko pre seba ako aj pre spoločnosť, čoho dôkazom je, že sa v minulosti opakovane pokúšal o samovraždu. Odporca tiež v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ nevie preukázať zabezpečenie ubytovania na území SR a taktiež nedisponuje finančnými prostriedkami na jeho záruku.

V tejto súvislosti s námietkou týkajúcou sa posúdenia navrhovateľa ako zraniteľnej osoby odvolací súd poukazuje na to, že pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia preskúmajúci súd vychádza predovšetkým zo skutkového stavu, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i OSP) a pokiaľ splnomocnená zástupkyňa vytýkala odporcovi, že napriek vedomosti o pravdepodobnom postavení navrhovateľa ako zraniteľnej osoby túto vedomosť nezohľadnil pri rozhodovaní o zaistení navrhovateľa, z takto všeobecne formulovanej námietky nie je zrejmé v čom videl nezohľadnenie / resp. opomenutie/ takéhoto postavenia navrhovateľa pri faktickom zaobchádzaní s ním v konaní vzhľadom na jeho zdravotný stav v porovnaní s postupom voči osobe s deklarovaným statusom zraniteľnej osoby.

S prihliadnutím na skutočnosť, že v zmysle zákona (§ 88 ods. 9 zákona o pobyte cudzincov) nie je vylúčené ani zaistenie osoby považovanej za zraniteľnú, podľa vyjadrenia odporcu po umiestnení navrhovateľa je mu poskytovaná bezplatná zdravotná starostlivosť, lieky a strava, čo by si inak vzhľadom na jeho ekonomickú situáciu sám zabezpečiť zrejme nedokázal.

I keď zraniteľné osoby možno zaistiť len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas, námietku splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa, ktorou spochybňovala zákonnosť napadnutého rozhodnutia práve z dôvodu podľa nej nesprávneho právneho posúdenia navrhovateľa, ktorého odporca neposudzoval ako zraniteľnú osobu a dokonca žiadala jeho bezodkladné prepustenie zo zaistenia, musel v danom prípade vyhodnotiť ako zjavne neopodstatnenú práve osobitosť daného prípadu, ktorý je determinovaný psychickým stavom navrhovateľa, ktorý zjavne bez odbornej zdravotnej pomoci predstavuje riziko pre seba samého. Nielen odporca v rozhodnutí, ale samotná splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa už v priebehu administratívneho konania uvádzala, že navrhovateľ trpí duševnou poruchou a v minulosti sa pokúšal opakovane o samovraždu.

Odvolací súd preto stál pri posudzovaní námietok splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa pred nie ľahkou otázkou, a to či má posudzovať tieto námietky len po stránke formálnej a právnej bez ohľadu na dôsledky, ktoré môže vyvolať svojim rozhodnutím, napríklad pri úvahe o prepustení cudzinca zo zaistenia, ktorý je toho času v starostlivosti odborných lekárov (je umiestnený v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela v Pezinku), pričom liečba v zdravotnom zariadení je plne hradená zariadením, a ktorý by sa po prepustení zo zaistenia zrejme ocitol aj bez zdravotnej starostlivosti alebo zväžiť práve uvedené pozitíva, ktoré sú spojené so zaistením a s tým súvisiacou odbornou zdravotnou

starostlivosťou, ktorú by v prípade prepustenia zo zaistenia de facto stratil.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na ustanovenie § 95 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, podľa ktorého, ak zdravotný stav štátneho príslušníka tretej krajiny vyžaduje zdravotnú starostlivosť, ktorú nie je možné zabezpečiť v zariadení, zariadenie mu zabezpečí túto starostlivosť v zdravotníckom zariadení mimo zariadenia. V dôvodovej správe k zákonu o pobyte cudzincov, sa uvádza, že výdavky súvisiace so zabezpečením zdravotnej starostlivosti uhradza zariadenie.

Najvyšší súd mal pritom na zreteli, že zaistenie osoby cudzinca znamená obmedzenie alebo dokonca v závislosti na povahe, dĺžke, dôsledkoch a spôsobe zaistenia zbavenie jeho slobody a takýto zásah, ktorý síce predstavuje stále citeľný zásah do jedného z najvýznamnejších práv jedinca ako je právo na osobnú slobodu môže byť prípustný len za prísne vymedzených podmienok definovaných nielen zákonom o pobyte cudzincov alebo predovšetkým Ústavným poriadkom SR. Podľa čl. 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je osobná sloboda zaručená. Podľa čl. 8 ods. 2 Listiny nesmie byť nikto zbavený svojej slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý stanoví zákon.

Napadnuté rozhodnutie, ktorým odporca podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov rozhodol o zaistení navrhovateľa na účel výkonu administratívneho vyhostenia vzhľadom na vyššie uvedené možno považovať podľa odvolacieho súdu za riadne odôvodnené v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1Sž/94/2010 vyplýva, že správny orgán musí v odôvodnení rozhodnutia opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, uviesť dôkazy, z ktorých vychádzal a ako sa vypořiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov zo strany účastníkov, prípadne s ich námietkami k vykonaným dôkazom. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odporcu tieto atribúty spĺňa.

Pri zohľadnení hľadísk, ktoré najvyšší súd posudzoval, dospel k záveru, že i keď ide o obmedzenie práva na osobnú slobodu navrhovateľa, odporca postupoval v danej veci s riadnou obozretnosťou a starostlivosťou a jeho rozhodnutie o zaistení navrhovateľa aj vo svetle duševného stavu navrhovateľa, ktorý odporca zohľadnil aj bez lekárskej správy, je zásahom prípustným do práva na osobnú slobodu navrhovateľa, pretože odporca postupoval za podmienok vymedzených a definovaných zákonom o pobyte cudzincov a vzhľadom na osobitosť daného prípadu je podľa odvolacieho súdu takýto zásah dokonca v jeho záujme.

Z tohto dôvodu vyhodnotil odvolací súd aj námietky splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa, týkajúce sa dĺžky zaistenia ako nedôvodné. Odporca dĺžku zaistenia množstvom podstatných faktorov, medzi ktoré patrí komunikácia medzi štátnymi orgánmi SR a ostatnými štátmi, ktorých sa nútený návrat navrhovateľa týka ako aj vybavenie potrebných náležitostí potrebných na dodržanie postupu, ktoré upravujú medzinárodné dohody, ktorými sú dotknuté krajiny signatármi.

K námietke týkajúcej sa dĺžky zaistenia sa odvolací súd stotožňuje so závermi krajského súdu a v podrobnostiach na ne odkazuje. Pre doplnenie k veci uvádza, že stanovenú lehotu zaistenia odporca odôvodnil existujúcimi skutočnosťami, ktoré aj podľa názoru odvolacieho súdu odôvodňujú takýto „čas nevyhnutne potrebný“ na zaistenie cudzinca, pričom povinnosť skúmať podmienky zaistenia v jeho priebehu odporcovi vyplýva priamo z ustanovenia § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, ako to aj uviedol odporca vo svojom rozhodnutí. Uvedené teda nasvedčuje zákonnosti rozhodnutia odporcu o zaistení navrhovateľa, pretože v danom prípade zaistenie cudzinca bolo nevyhnutné pre zabezpečenie výkonu administratívneho vyhostenia, okrem iného zabezpečením náhradného cestovného dokladu, na zabezpečení ktorého je potrebná súčinnosť navrhovateľa.

Odporca sa zaoberal aj alternatívou zaistenia a uloženia niektorej z uvedených povinností v zmysle § 89 ods. 1 písm. a) a b) zákona o pobyte cudzincov, ale vzhľadom k tomu, že navrhovateľ nepreukázal zabezpečenie ubytovania a ani nedisponuje finančnými prostriedkami na zabezpečenie pobytu vo výške uvedenej v § 6 zákona o pobyte cudzincov t. j. 56 Eur na osobu a deň, rozhodol sa v zmysle § 89 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov túto možnosť nevyužiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval odvolacie námietky navrhovateľa za nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Nezistil ani žiadne pochybenie v postupe odporcu ani krajského súdu. Krajský súd sa dostatočne vysporiadal s námietkami splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa uplatnenými v oprávnom prostriedku.

Preto záver krajského súdu o zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu, vzhľadom k tomu, že sa vysporiadal s uplatnenými námietkami splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa (na ich vyhodnotenie pre ich správnosť odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, s

ktorým sa plne stotožňuje) vypovedá o správnosti postupu krajského súdu pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia odporcu.

Krajský súd bol totiž viazaný rozsahom dôvodov, ktoré navrhovateľ uplatnil v opravnom prostriedku a z uvedených dôvodov, preto bolo možné vyvodiť záver, že rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, bolo potrebné považovať za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak jeho rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhovel a napadnutý rozsudok podľa § 219 OSP v spojení s § 246c OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP tak, že navrhovateľovi, ako neúspešnému účastníkovi konania trovy odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.